

MODE & RECHT

MODE & RECHT

Opstart van het modebedrijf,
intellectuele rechten,
distributie en 3D-printing

Robby HOUBEN
Gert STRAETMANS
Esther VAN ZIMMEREN
Hendrik VANHEES
(eds.)

intersentia

Antwerpen – Cambridge

Mode & recht. Opstart van het modebedrijf, intellectuele rechten, distributie en 3D-printing
Robby Houben, Gert Straetmans, Esther van Zimmeren en Hendrik Vanhees (eds.)

© 2018 Intersentia
Antwerpen – Cambridge
www.intersentia.be

ISBN 978-94-000-0811-3
D/2017/7849/91
NUR 827

Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

INHOUD

Inleiding & beschouwing. De dynamiek van de modesector in het keurslijf van het juridische raamwerk?	
Esther VAN ZIMMEREN	1
ECONOMISCH LUIK	
Businessmodellen in de modesector. Theorie en praktijk	
Annick SCHRAMME en Walter VAN ANDEL	15
JURIDISCH LUIK – OPSTART VAN DE MODEONDERNEMING	
Opstart van de modeonderneming: belangrijke aandachtspunten vanuit vennootschapsrechtelijk perspectief	
Robby HOUBEN	35
I. Inleiding	35
II. De vennootschap en haar voornaamste kenmerken	37
A. Pluraliteit	37
B. Inbreng	38
C. Winstoogmerk	38
D. Verbod op leeuwenbeding	39
E. Doel	40
F. Gemeenschappelijk belang	40
III. Vennootschappen met en zonder rechtspersoonlijkheid	41
A. Schematisch overzicht	41
B. Begrip rechtspersoon	42
C. Vennootschappen met volkomen of onvolkomen rechtspersoonlijkheid en vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid: relevantie voor de gehoudenheid van de vennoten tot de vennootschapsschulden	43
1. Vennootschappen met volkomen rechtspersoonlijkheid: normaal beperkte gehoudenheid van de vennoten tot de vennootschapsschulden	43

2.	Vennootschappen met onvolkomen rechtspersoonlijkheid: onbeperkte gehoudenheid van de vennoten tot de vennootschapsschulden in subsidiaire orde	45
3.	Vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid: onbeperkte gehoudenheid van de vennoten tot de vennootschapsschulden	45
D.	Vennootschappen met rechtspersoonlijkheid moeten worden opgericht bij geschrift	46
E.	Handelen namens de vennootschap in oprichting	47
F.	Naam	47
G.	Evaluatie voor de modeondernemer	50
IV.	Kapitaal- en personenvennootschappen	51
A.	Schematisch overzicht	51
B.	Begrippen en belang van het onderscheid	51
C.	Het kapitaal in de kapitaalvennootschappen	53
1.	Begrip en functie	53
2.	Minimumkapitaal	54
3.	Financieel plan	56
4.	Opmerking: afschaffing van kapitaal in BVBA	60
D.	Evaluatie voor de modeondernemer	60
V.	Focus op de BVBA, NV en CVBA als vennootschapsvorm voor de modeonderneming	61
A.	BVBA	62
1.	Inleiding	62
2.	Bestuur	62
3.	Aandelen	63
4.	Overdracht van aandelen	63
B.	Eenpersoons-BVBA	65
1.	Inleiding	65
2.	Integratie in BVBA-recht	65
3.	Enkel de BVBA kan eenhoofdig worden opgericht	66
4.	Kapitaal	66
5.	Maar één eenpersoons-BVBA per natuurlijke persoon	67
6.	Sanctionering van de oprichting van een eenpersoons-BVBA door een rechtspersoon	67
7.	Bijzonderheid i.v.m. de algemene vergadering	68
C.	Starter-BVBA	68
1.	Inleiding	68
2.	Integratie in het BVBA-recht	69
3.	Oprichting voorbehouden aan natuurlijke personen	69
4.	Kapitaal	70
5.	Versterkt financieel plan	71

6.	Reservefonds	71
7.	Evaluatie: geen succesformule.	71
D.	NV.	72
1.	Inleiding.	72
2.	Bestuur – raad van bestuur	73
3.	Bestuur – dagelijks bestuur	75
4.	Bestuur – directiecomité	76
5.	Overdracht van aandelen.	76
6.	Verscheidenheid aan financieringsinstrumenten	77
E.	CVBA	77
1.	Inleiding.	77
2.	Vast en veranderlijk kapitaal.	78
3.	Aandelen.	78
4.	Overdracht van de aandelen	79
5.	Toetreding, uittreding en uitsluiting.	79
6.	Governance: grote vrijheid	81
F.	Evaluatie voor de modeondernemer	83
VI.	Besluit: de vennootschapsrechtelijke aandachtspunten voor de startende modeondernemer op een rij	84
Fiscale stimuli (ook) voor de modesector?		
	Anne VAN DE VIJVER.	87
I.	Inleiding	87
II.	Fiscaal regime voor auteursrechten	88
A.	Algemeen.	88
B.	Cessie of concessie van auteursrechten.	89
1.	Auteursrechten of naburige rechten.	89
2.	Cessie en concessie	91
C.	Auteursrechten verkregen in het kader van een beroepswerkzaamheid	92
1.	Onderscheid tussen auteursrechten en vergoedingen voor prestaties.	92
2.	Wanneer zijn inkomsten uit auteursrechten beroepsinkomsten?	95
D.	Belastingberekening.	97
III.	Tax shelter voor startende ondernemingen.	98
A.	Inleiding.	98
B.	Belastingvermindering voor investeringen in startende kmo's	99
1.	Algemeen	99
2.	Startende kmo	101
3.	Uitgesloten uitgaven.	102

C.	Vrijstelling van interessen uit <i>crowdfunding</i>	103
1.	Algemeen	103
2.	Startende kmo	103
3.	Uitgesloten leningen	103
D.	Vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing	104
1.	Algemeen	104
2.	Startende kmo of onderneming	104
3.	Uitgesloten situaties	105
IV.	Besluit	105

JURIDISCH LUIK – INTELLECTUELE-EIGENDOMSRECHTELIJKE
ASPECTEN

De bescherming van modecreaties via het auteurs- en modellenrecht

	Hendrik VANHEES	109
I.	Inleiding	109
II.	Het auteursrecht	110
A.	Het beschermde voorwerp en de beschermingsvoorwaarden	110
B.	De voor- en nadelen van auteursrechtelijke bescherming	115
III.	Het tekeningen- en modellenrecht	118
A.	Het Beneluxmodel en het Gemeenschapsmodel	118
B.	Het beschermde voorwerp en de beschermingsvoorwaarden	120
1.	Inleiding	120
2.	Het beschermde voorwerp	120
3.	De beschermingsvoorwaarden	122
1°	Inleiding	122
2°	Nieuwheid	122
3°	Het eigen karakter	123
4°	De onderlinge verhouding tussen nieuwheid en eigen karakter	132
5°	Beschikbaarstelling voor het publiek	132
C.	De voor- en nadelen van modelbescherming	136
IV.	Conclusie	138

Intellectuele eigendomsrechten: strategieën voor mode

	Christine DE KEERSMAEKER	139
I.	Introductie	139
II.	Waarom intellectuele eigendom als strategie voor mode?	141
III.	Het belang van intellectuele eigendom en van een IE-strategie voor mode	142

IV.	De elementen voor het bepalen van een IE-strategie	144
A.	Overzicht intellectuele eigendomsrechten voor mode	145
B.	De creatiefase	146
C.	De productie- en exploitatiefase	151
1.	Online exploitatie	151
2.	Exploitatie	152
3.	Overeenkomsten voor mode	152
4.	Bestrijding van namaak	153
V.	Bijzondere topics	153
A.	Persoonsnamen	153
B.	Monogrammen	154
C.	Geregistreerd model of niet?	154
D.	Model of 3D-merk	154
E.	Co-branding	155
F.	Internetplatformen	156
G.	3D-printing	156

Intellectueelrechtelijke implicaties van 3D-printing in de mode

	Nele SOMERS	159
I.	Inleiding	159
II.	3D-printing als een perfect middel voor namaak van modeartikelen?	163
A.	Auteursrecht	163
1.	Principes	163
2.	Exceptie van de thuiskopie	165
3.	Conclusie	168
B.	Modellen	168
1.	Principes	168
2.	Exceptie voor handelingen in de particuliere sfeer	172
3.	Conclusie	172
C.	Merken	173
1.	Gebruik van het teken in een 3D-scan	174
2.	Gebruik van het teken in/op het geprinte artikel	175
a.	Woord- en beeldmerken	175
b.	Bijzondere toepassing: vorm- en positiemerken	176
3.	Conclusie	177
D.	Octrooiën	177
III.	Conclusie – dreiging of uitdaging voor intellectuele-rechtenhouders?	178

Bestrijding van namaak in de mode

	Koen DE WINTER, Stéphanie LIEBAERT en Michaël DE VROEY	181
I.	Inleiding	181
II.	Vorderingsgerechtigden	182

III.	Bevoegde rechtbanken	183
IV.	Ingebrekestelling	184
V.	Procedure in kort geding	185
VI.	Beslag inzake namaak	185
	A. Kenmerken	185
	B. Beschrijvend beslag inzake namaak	186
	1. Toepassingsvoorwaarden	186
	2. Beschrijvende maatregelen	188
	C. Bewarend beslag inzake namaak	189
	1. Toepassingsvoorwaarden	189
	2. Beslagmaatregelen	191
	D. Verdere rechtspleging	191
VII.	Vordering tot staking	192
	A. Kenmerken	192
	B. Maatregelen	193
VIII.	Vordering inzake namaak	195
	A. Kenmerken	195
	B. Maatregelen	195
IX.	Bewarend beslag lastens de vermeende inbreukmaker	197
X.	Strafrechtelijke handhaving	198
XI.	Gerechtskosten en rechtsplegingsvergoeding	199
XII.	Douanemaatregelen	201
	A. Statistieken Europese Commissie	201
	B. Douaneverordening	202
	C. Belgisch niveau – Wet Namaak en Piraterij	204

JURIDISCH LUIK – VERKOOP EN DISTRIBUTIE

Mode en e-commerce: Informatieverplichtingen – Oneerlijke handelspraktijken – Verkopen op afstand

	Gert STRAETMANS	207
I.	Inleiding	207
II.	Het begrip onderneming	207
III.	Informatieverplichtingen	214
	A. Overzicht van de informatieverplichtingen	214
	B. Informatieverplichtingen uit de dienstenrichtlijn (art. III.74-III.79 WER)	215
	1. Welke informatie?	216
	a. Verplicht mee te delen informatie	216
	b. Op verzoek mee te delen informatie (art. III.76 WER)	218
	2. Hoe moet de onderneming deze informatie meedelen of ter beschikking stellen?	219

C.	Algemene precontractuele informatieverplichtingen (art. VI.2 WER)	219
1.	Algemene verplichting tot informatie van de consument (art. VI.2 WER)	220
2.	Bijkomende informatieverplichtingen bij overeenkomsten op afstand	221
D.	Informatieverplichtingen in omzetting van de Richtlijn elektronische handel	223
E.	Bewijslast en sancties bij niet-naleven informatieverplichtingen ..	225
1.	Bewijslast	225
2.	Strafrechtelijke sancties	227
3.	Burgerrechtelijke sancties	227
IV.	Enkele oneerlijke handelspraktijken	228
A.	Prijsaanduiding – Aankondiging van prijsvermindering	228
B.	Specifieke verbodsbepalingen	230
C.	Oneerlijke handelspraktijken B2C	230
D.	Ongewenste communicaties	236
V.	Verkoop op afstand en E-commerce	240
A.	Begrip ‘overeenkomsten op afstand’	240
B.	Informatieverplichtingen	241
C.	Herroepingsrecht	243
VI.	Besluit	245
	Distributie (handelscontracten)	
	Dave MERTENS	247
I.	Distributie en tussenpersonen	247
A.	Keuze en types	247
B.	De verkoopconcessies	249
1.	Begrip	249
2.	Bijzonder: exclusieve verkoopconcessies	251
a.	Toepassingsgebied	251
b.	Redelijke opzegtermijn of billijke vergoeding	252
c.	De billijke bijkomende vergoeding	254
3.	Beëindiging onder het gemeen recht?	256
4.	Gebruikelijke bedingen	256
C.	Franchising en de Wet Precontractuele Informatie	258
D.	Handelsagentuur	259
1.	Begrip	259
2.	Uitvoering van de overeenkomst	260
3.	Duur en beëindiging	262
4.	Uitwinningsvergoeding en bijkomende schadevergoeding	263

5.	Concurrentiebedingen	264
6.	Bijzondere verjaringstermijn	265
E.	Grensoverschrijdende distributie	265
1.	Belang geschreven overeenkomst en (niet-)toepassing Belgisch recht?	265
2.	Toepasselijk recht	268
3.	Internationaal bevoegde rechtbank	269
4.	Arbitrage	270
II.	Handelshuur en handelshuur van korte duur	270